

Pöytäkirja

8.3.2024

VN/27126/2023;
YM063:00/2023

Yhden luukun lainsäädäntöhanke

Ohjausryhmän 4. kokous 16.2.2024 klo 10–12

Paikka: kh Aleksanteri, Kirkkokatu 12.

Puheenjohtaja:
ylivohtaja Teppo Lehtinen, ympäristöministeriö

Ohjausryhmän jäsenet / varajäsenet:
lainsäädäntöneuvos Jari Salila, oikeusministeriö
finanssineuvos Janne Öberg, valtiovarainministeriö
hallitusneuvos Pauliina Kanerva, työ- ja elinkeinoministeriö
vesitalousjohtaja Olli-Matti Verta, maa- ja metsätalousministeriö
johtaja Janne Kärkkäinen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Y-vastuualue
johtaja Johanna Ahonen, aluehallintovirasto, ympäristöluvat-vastuualue
johtaja Kirsi Levä, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (etäyhteys)
johtava juristi Marko Nurmikolu, Suomen Kuntaliitto
johtava asiantuntija Minna Ojanperä, Elinkeinoelämän keskusliitto ry
juristi Jenni Hunnako, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
johtava juristi Sini Korpela, Suomen ympäristökeskus (varajäsen)

Pysyvä asiantuntija:
professori Niko Soininen, Itä-Suomen yliopisto, Mutkikkaiden oikeusjärjestelmien resilienssi kestävyysmurroksessa (RELIEF-hanke)

Poissa:
hallituksen puheenjohtaja Hanna Halmeenpää, varajäsen toiminnanjohtaja Tapani Veistola, Suomen luonnonsuojeluliitto

Ohjausryhmän sihteeri:
hallitussihteeri Sini Pietilä, ympäristöministeriö
lainsäädäntöneuvos Pasi Kallio, ympäristöministeriö (etäyhteys)

Työjaosto:
puheenjohtaja, lainsäädäntöjohtaja Johanna Korpi
ympäristöneuvos Seija Rantakallio, ympäristöministeriö
hallitussihteeri Piia Kähkölä, ympäristöministeriö

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.02.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Aleksanterinkatu 7
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

09 1603 9320
+358 9 1603 9320

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.ym@gov.fi

Öberg antoi lyhyen tilannekatsauksen aluehallinnon uudistukseen. Parhaillaan valmistelussa on mm. uuden viraston nimeäminen, minkä lisäksi kootaan viraston toimialassa olevien substanssilakien muutoksia (liitelait). Virastojen välisessä tehtävänjaossa on vielä joitakin asioita auki ja asiaan palataan lähiaikoina.

2. Muutokset ohjausryhmän kokoonpanoon

Todettiin, että ohjausryhmässä Suomen ympäristökeskuksen varsinaiseksi jäseneksi nimetään hallintojohtaja Terhi Wainio-Biese ja varajäseneksi johtava juristi Sini Korpela.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen (24.1.2024) pöytäkirja.

4. Ympäristöllisten lupamenettelyiden sekä YVA-menettelyn ja Natura-arvioinnin yhteensovittaminen ja selkeyttäminen (työpaketti 3)

Rantakallio ja Kähkölä esittelivät YVA-menettelyyn liittyviä ehdotuksia. Lisäksi Johanna Ahonen kertoi hankkeesta, jossa YVA-selostuksesta ja lupahakemuksesta kuultiin yhdessä (Stora Enso Oyj:n kierrätyskuitulaitoksen kapasiteetin nostamishanke Varkaudessa). Kuulemisissa tuli esiin Natura-tarveasiointi sekä kalastukseen liittyviä huomioita, joiden johdosta hakemuksesta oli kuultava uudelleen. Tämä vei käytännössä asiassa aikasäästön, jota tavoiteltiin hakemuksen ja selostuksen yhteisellä kuulemisella. Asian käsittelystä saadun kokemuksen perusteella menettelyn toimivuuden kannalta olisi tärkeää panostaa hakemuksen riittävyuden tarkistamiseen jo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta välttäisiin myöhemmiltä merkittäviltä täydennystarpeilta. Haasteen viranomaisten resursoinnin kannalta asiaan tuo osaltaan se, että ennen asian vireillepanoa asialle ei voi nykyisin määrätä lupaviranomaisessa ratkaisukokoonpanoa, jolloin myös hakijoiden neuvonta ennen kokoonpanon nimeämistä on vielä maksutonta toimintaa.

YVA-selostusvaihetta on tarkoitus nyt jämäköittää siten, että selostusvaiheessa olisi jo valittuna toteutettava vaihtoehto. Vaihtoehtojen kartoittamisen taas pitäisi palvella hankkeesta vastaavan pyrkimystä ympäristövaikutusten minimoimiseksi. Pidettiin tärkeänä, että myös jatkossa menettelyt olisi mahdollista toteuttaa erillisinäkin.

Todettiin, että lupa- ja YVA-menettelyllä on erilaiset tarkoitukset, eivätkä menettelyt voi näin ollen täysin korvata toisiaan, vaan ne ovat toisiaan täydentäviä: YVA-menettely kytkeytyy toiminnan suunnitteluun ja lupapäätös voidaan nähdä puolestaan suojaavan toiminnanharjoittajan oikeusasemaa. Asian uudelleen kuuluttamisen välttämiseksi olisi tärkeää kartoittaa selvitystarpeita jo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa YVA-menettelyä. Haasteena tällöin tosin on, että lupaviranomaisen on vaikea ohjeistaa vielä ohjelmavaiheessa kovin tarkasti lupamenettelyä varten vaadittavista selvityksistä ja toisaalta liian varhain edellytettävät, toiminnan suunnittelun kannalta pitkälle menevät suunnitelmat aiheuttavat myös isoja kustannuksia hankkeesta vastaavalle. Lupakokonaisuudessa esimerkiksi Tukesin lupaa saatetaan pitää liian varhaisessa vaiheessa investoinnin edellytyksenä, kun hankkeessa ei käytännössä pystytä vielä suunnittelemaan tarpeeksi turvallisuusasioita. Luvan merkitys olisi tärkeä tuoda esiin investoijille ja sen oikea-aikaisuuteen investointihankkeessa tulisi kiinnittää huomiota.

Keskustelua herätti myös nykyisten eri viranomaisroolit (esim. luonnonsuojeluviranomainen, lupaviranomainen, YVA-yhteysviranomainen) tulevassa VALO-virastossa ja voisiko esimerkiksi YVA-asiantuntijoita olla mukana myös ratkaisukokoonpanoissa. Öberg toi esiin, että viraston työjärjestyksen olisi oltava valmis vuonna 2026, jolloin myös ympäristötoimialan rakenne ja roolit on oltava selvillä. Toimintoja olisi hyvä tarkastella uutta virastomallia ajatellen. Myös valtion tuottavuusohjelman asettamat taloudelliset reunaehdot on hyvä huomioida. VM:n valmistelma viraston maksuasetuksen valmistelu käynnistyy syksyn 2024 aikana.

5. EU-säädösten lupamenettelysääntelyn toimeenpano (työpaketti 4)

Pietilä esitteli hankkeessa tarkasteltavien EU-säädösten lupamenettelysäännösten toimeenpanon valmistelua. Erityisesti RED III –direktiivissä ja nettonollateollisuutta koskevassa asetusedotuksessa tarkoitetut nopean kehityksen alueet nousivat keskustelussa esiin. Kuten muiltakin osin edellä mainittujen EU-säädösten valmistelua, myös ko. nopean kehityksen alueita koskevaa valmistelua tehdään yhteistyössä YM:n ja TEM:n kesken. Nostettiin myös esiin, voitaisiinko kansallista täytäntöönpanosääntelyä laatia jo ennakkollisesti ottamaan myös mahdollisia tulevia vihreän siirtymän tarpeita koskevia EU:ssa tehtäviä aloitteita. Keskustelussa nousi esiin myös merituulivoiman edistäminen ja merialuesuunnittelut. Nopean kehittämisen alueiden valmistelutyössä voitaneen hyödyntää EU-rahoitteisessa TSI-hankkeessa tehtävää selvitystyötä.

6. Muut asiat

* Sidosryhmätilaisuus 6.2.2024

Käytiin lyhyesti läpi kokemuksia sidosryhmätilaisuudesta. Keväällä on tarkoitus järjestää toinen sidosryhmäkuuleminen, kun esitys on lähdössä lausuntokierrokselle.

* Tiedoksi selvitys: ”Kaavoitus-, YVA- ja lupamenettelyjen keskinäissuhteet ja prosessien sujuvoittamismahdollisuudet keskitetyillä teollisuusalueilla”

Toiminnanharjoittajien lupamenettelyissä tukena toimivien konsulttien rooli herätti joitakin kommentteja ja ehdotettiin, että konsulttien edustajaa voitaisiin kuulla seuraavassa ohjausryhmän kokouksessa.

Kommentteja kokousmateriaaliin pyydettiin toimittamaan helmikuun loppuun mennessä.

7. Seuraavat kokoukset:

5. kokous ke 13.3.2024 klo 13–15 (Eteläesplanadi4, Sali 4)

6. kokous ke 24.4.2024 klo 13–15 (Eteläesplanadi 4, Sali 4)

7. kokous ke 5.6.2024 klo 13–15 (Eteläesplanadi 4, Sali 4)

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.54.

Jakelu Ohjausryhmän jäsenet ja varajäsenet, pysyvä asiantuntija